

JE TAKÁ CESTA

Je taká cesta, kde ruže nekvitnú,
nežiari na nej slnka jas,
tam ozveny života tichnu,
tam zastaví sa života čas.

Je taká cesta, ktorá návrat nemá,
nikoho na nej nestretnáš,
tá cesta je jednosmerná,
odbočiť z nej sa nedá tiež.

Je taká cesta, tam každý musí,
keď sa mu minie života čas,
zanecháva všetky túžby,
keď opúšťa dočasnú vlasť.

Je taká cesta, ktorá štíty nemá,
len údolie tam tienisté,
kde pútnictvo dosiahne cieľa,
končí to, čo bolo časné.

Je taká cesta, kde už nič netreba,
bezcné sveta poklady,
tam sprievodcom je iba viera,
Ježiš jej kráča v ústrety.

Je taká cesta, čo obísť sa nedá,
ňou musí raz ísť každý sám,
tam smrť objatie chladné má
a život časný berie nám.

Alžbeta Ondusková

DUŠIČKOVÉ SPOMIENKY

Jeseň je krásna a smutná zároveň. Krásna pre tých, ktorí obdivujú prírodu, ktorá hrá všetkými farbami, ale smutná pre tých, ktorí toto ročné obdobie vnímajú ako čosi odchádzajúce. Rýchlejšie odchádzajúci deň, rýchlejšie sa skracujúci život.

Jeseň, to je aj dušičkové obdobie. Vždy sa spája so smútkom, nostalgiou a spomienkami uprostred chladných dní a blikajúcich sviečok. Je čas na zastavenie sa v zhone a na vzdanie úcty tým, ktorí odišli do nenávratna.

A v spomienkach možno budeme rozmýšľať aj o tom, čo všetko nám v živote uniklo len preto, že často sme nemali na nič čas. Nemali sme čas na stretnutie či napísať pár riadkov a potom už nebolo treba ...

Mnohí z nás už dospeli k takémuto poznaniu až tou najťažšou cestou – skúsenosťou. A tá hovorí – hľadáme a nájdeme si čas. Aspoň na spomienky pri plamienkoch sviečok. „Lebo všetko má určenú chvíľu a všetko dianie pod oblohou svoj čas ...“ Tak ako je čas na radosť a užívanie života, je čas aj tento dušičkový – na spomienky, ktoré nemusia byť vždy len smutné, môžu byť aj osožné tak pre nás dospelých, ako aj pre naše deti a vnúčatá. Ľudský život má svoj začiatok a koniec.

M. Gazdičová

MAŤ SVOJHO ANJELA STRÁŽNEHO ...

Nie vždy sa nám podarí splniť dané sľuby a predsavzatia v pravej chvíli. Túto povinnosť však nosíme v sebe a čakáme na vhodnú príležitosť. Aj ja dnes plním jeden zo sľubov, ktorý som si dala pri príležitosti stých narodenín našej vzácnnej rodáčky pani Heleny Bajcúrovej, ktorá sa pred rokom 27. októbra dožila toho vzácneho životného prahu. Zaumienila som si vtedy prerozprávať jej životné príbehy, spomienky na uplynulú storočnicu, ktorej bola pozorným dlhodobým svedkom. Osud to však chcel ináč. Moje povinnosti, jej choroby a nakoniec smrť rozhodli, že moja výpoveď o nej bude sprostredkovaná. Rozprávačkou však bude človek na to najpovolanejší – jej dcéra Anna, ktorá ju sprevádzala na poslednom úseku cesty a plných 12 rokov bola jej strážnym anjelom tu na zemi, pani Helena zasa jej matkou, ale zároveň dieťaťom, o ktoré sa bolo treba s láskou a trpezlivosťou starať.

Jej prvá spomienka siaha do veku piatich rokov, keď zostala jednou zo šiestich sirôt. Po smrti matky mal jej najmladší braček Miško rok, najstaršia sestra Mária dvanásť. Babička týchto detí sa vydala a celý majetok zobrala do novej rodiny. Sirotu ponechala svojmu osudu na milosť cudzích ľudí. Pani Helena pevne verila, že tam hore to zariadili po svojom a zverili ju i jej súrodencov strážnemu anjelovi. A ten veru nemal ľahkú úlohu, keď bieda striedala biedu a znásoboval ju strach opustenej siroty. Stál nad ňou, keď ako päťročná mala za úlohu behať okolo hájenky a zvončekom odháňať líšky útočiace na sliepky. Bol na svojom mieste aj vtedy, keď ju strhol príval vody a záchranu vložil do rúk náhodne okoloidúceho dievčaťa. Anjel strážny nezaháľal ani vtedy, keď ju bolo treba zachrániť pred vlkami útočiacimi na ovečky, ktoré dievčaťko – sirota páslo.

V plátennej košeli a červenej plachietke po mamke spávala v žľabe v maštali. Aj vtedy sa našla pomoc. Babka, ktorá chodievala tade denne do kostola, si všimla opustené a zanedbané dieťa a prikázala gazdovi, aby sa jej dal najesť a umyl ju.

Spomienky postupujú do obdobia prvej svetovej vojny, keď jej počas evakuácie na gazdovom voze takmer odmrzli nohy. Perina sa ušla len vlastnému dieťaťu, sirote sa nedostala, a tak nôžky visiace z voza spálil mráz.

Škola, tá bola pre ňu tabu, jej osudom bola ťažká lopota a odriekanie. Anjeli strážni však pomohli i tu, keď sa umeniu čítať a písať naučila vlastnou usilovnosťou.

Chodiť po žobraní, to iste nie je ľahké, no vojna privádza človeka až na okraj jeho možností. A tak sa jej ušlo aj z toho neradostného chlebička.

Gazdovci sa spoliehali, že úbohé vychudnuté a otrhané dieťa vzbudí väčší súcit a obdarovanie bude bohatšie. Jej sa však z nažobraného veľa neušlo. Kto podstupuje takéto životné skúšky, stáva sa silným. No i tak potrebuje ochranu mocnejších od seba. A predovšetkým, túži po pohladení, ktorého sa mu nedostáva.

A tak, keď pod ochrannými krídlami svojho anjela prešla viacerými pracovnými miestami ako slúžka, našla nakoniec vlastnú rodinu, po ktorej tak veľmi túžila. Ako 28-ročná sa vydala za Jána Bajcuru, s ktorým spolu vychovali tri dcéry a syna.

Život sa s ňou nemaznal ani vtedy. Bol naplnený tvrdou a usilovnou prácou oboch manželov, ktorí po troške prikupovali polia „ len aby ich deti nemuseli trieť takú biedu, akú oni sami zažili.“ Život pre ňu prichystal tvrdé skúšky aj v čase druhej svetovej vojny, ale aj po nej, keď prišli o pôdu, ktorú si tak ťažko nadobudli.

Ľudia silného ducha a veľkého srdca však pomocou pevnej viery dokážu prekonať všetky prekážky, ktoré im život postaví do cesty. Nájdu si dokonca aj priestor na veľkorysé dávanie. Svojím dielom pani Bajcúrová spolu a manželom prispela v štyridsiatych rokoch aj k výstavbe gréckokatolíckeho chrámu v Giraltovciach a bola šťastná, keď ho v r. 1949 biskup Peter Pavol Gojdič vysvätením odovzdával veriacim k oslave Slova Božieho. Anjel strážny jej však musel pomáhať zdolať ťažký úder, keď v 50. rokoch gréckokatolícki veriaci rozhodnutím vlády prišli o svoju cirkev i chrám. Pevní a neochvejní však vytrvali vo viere, veď podľa slov pani Bajcúrovej – „ Boha človeku nemožno vziať tak ako múry kostola. Boh má svoj vlastný chrám v srdci človeka.“

Život pokračoval vo svojich skúškach. Pred 11 rokmi ju navždy opustil manžel, človek, ktorý nemal rád faloš a pretváрку, pravdovravnosti učil aj svoje deti a bol im príkladom aj v pracovitosti.

Bohatý je vraj nie ten človek, ktorý veľa vlastní, ale ten, ktorý má najskromnejšie požiadavky. A tak sa pani Bajcúrovej na sklonku života zdalo, že patrí k tým najbohatším ľuďom sveta. Mala predsa všetko, dobré deti, vnúčatá i pravnúčatá, dcéru, o ktorú sa mohla v starobe oprieť. Nič viac si od života nežiadala. Kto ju stretol, mohol zbadáť v jej očiach svetlo, aké nosievajú iba dobrí, láskaví a pozitívne naladení ľudia. Patrila k tomuto ojedinelému vzácnemu druhu ľudí. Milovala život, zem, mala život naplnený vierou a dôverou v Boha, ktorý všetko usporiada tak, ako to má byť. Tešila sa z každého nového dňa, do posledných dní si priala dožiť sa ďalších 101. narodenín.

Boh odmieňa svojich verných, dlhý život si vraj treba zaslúžiť. Ona si ho zaslúžila celým svojím konaním, veď pre každého našla milé slovo, láskavý pohľad. Posledných pár dní pred smrťou trávila v nemocnici. Tím lekárov, ktorí urobili všetko, čo bolo v ich silách, obdivoval jej trpezlivosť a odvalu, s akou znášala bolesť, i to, že i v posledných chvíľach našla ešte slová poučenia pre všetkých vo svojom okolí.

Veľmi si priala zomrieť, keď všetko bude v kvete, a 26. jún t.r. si vypočul jej želanie. Želala si, aby jej zazneli z chrámu oba zvony a aby sa rozoznali zvony všetkých kostolov (aj ten v Šar. Štiavniku) spomienkou na ňu. Aj to sa jej vyplnilo.

Dnes je pani Helena Bajcúrová už určite medzi anjelmi a tomu svojmu už stihla poďakovať za jeho ochranné krídla.

Nám, ktorí tu zatiaľ ostávame, zanechala posolstvo dobra a lásky, skromnosti a pokory, ktoré bývajú po zásluže odmenené. V deň Dušičiek sa po prvý raz rozhoria sviece spomienok

na jej hrobe a my si uvedomíme, že človek, ktorý ostáva v srdciach ľudí, neodchádza od nás navždy.

A. Škurlová

Majetok mesta v záujme občanov

Poliklinika v Giraltovciach je citlivým a dôležitým bodom na tele mesta. V roku 2005 prešla do majetku mesta, ktoré sa pokúša vytvárať optimálne podmienky pre nájomníkov – lekárov a ostatný zdravotnícky personál. Medzi nájomníkmi sa prejavila nespokojnosť s požiadavkami mesta na doplatky za energie a služby, ktoré vynikli pred tým, než budovu a jej prevádzku prevzalo mesto. Nedoplatky dosahujú sumu 420 tisíc korún, je potrebné vyplatiť dlhy za ne dodávateľom. Povinnosť úhrad je na pleciach nájomníkov, tí však argumentujú, že výpočty sú nespravodlivé.

Vedúceho oddelenia správy majetku mesta Ing. Ľubomíra Fila sme sa opýtali, aké opatrenia pre tento prípad mesto prijalo.

„Komisia správy majetku a finančná komisia na poslednom zasadnutí prijali dva varianty, ktoré predložia na posúdenie a rozhodnutie poslancom mestského zastupiteľstva. Podľa prvého variantu sa bude postupovať podľa doterajších prepočtov a dlhy sa od nájomcov budú vymáhať súdnou cestou. Druhý variant predpokladá prepočty podľa nových metodických postupov – platných od obdobia, kedy je poliklinika vo vlastníctve mesta. Tieto pozdĺžnosti sa pokúsime vymôcť mimosúdnou cestou.“

Poliklinika je aj v nových pomeroch neustále sledovaná verejnosťou. V poslednom období v jej okolí sme zaznamenali niekoľko opatrení, ktoré mnohých prinajmenšom zaskočili. A to nielen v pozitívnom, ale aj v negatívnom zmysle. Mestskí policajti razantnejšie pristúpili k ukladaniu sankcií za porušovanie pravidiel parkovania.

Ďalšia otázka pre Ing. Ľ. Fila smeruje k tomu, čo môžu zdravotníci a verejnosť očakávať v budúcnosti. **Pripravuje mesto zlepšenie podmienok pre prácu lekárov k vyššej spokojnosti pacientov?**

„Sprísnenie disciplíny pri parkovaní v okolí polikliniky je tak v záujme pacientov, ako aj zdravotníckeho personálu. Chceme však rozšíriť terajšie parkovacie plochy a presne určiť miesta na parkovanie pre personál polikliniky, pacientov a ťažko postihnutých, resp. imobilných pacientov. Ešte v tomto roku kúpime a inštalujeme do budovy modernú digitálnu telefónnu ústredňu, ktorá podstatne zlepši komunikáciu medzi zdravotníckym personálom. Pripravená je aj rekonštrukcia hygienických zariadení v celej budove. Začneme v suteréne a na detskom oddelení.“

Prednedávnom odišla z prenajatých priestorov polikliniky rýchla zdravotná pomoc. Preto posledná otázka pre Ing. Ľ. Fila znie: **Prečo sa z polikliniky rýchla zdravotná pomoc presťahovala do Domova mládeže pri Združenej strednej škole?**

„Rýchla zdravotná pomoc v súlade s podmienkami nájomnej zmluvy dala mestu výpoveď preto, že priestory v poliklinike nevyhovovali predpísaným podmienkam Vyhlášky MZ SR č. 428/2006. Mesto reagovalo na túto výpoveď a navrhlo spoluprácu pri odstraňovaní nedostatkov. Kompetentní z Falcka Záchranná a.s., ktorá rýchlu zdravotnú pomoc zabezpečuje, nereagovali na návrhy mesta a naďalej trvali na výpovedi. Aj keď primátor mesta Ján Rubis sa osobne stretol s predsedom predstavenstva Falck Záchranná a.s. Mgr.

Jánom Štesom , ktorý prisľúbil, že výpoveď opätovne prerokujú na najbližšom zasadnutí správnej rady, ich rokovanie nedospelo k pozitívnemu výsledku v prospech mesta. Vzhľadom k tomu, že mesto vynaložilo značné finančné prostriedky na prestavbu priestorov ambulancií a garáží pre a.s. Falck Záchraná a.s. podľa ich požiadaviek ešte pred účinnosťou spomínanej vyhlášky, teraz si budeme nárokovať na vrátenie časti finančných prostriedkov. V súčasnosti rokujeme o výške požadovanej sumy, formách a možnostiach vymáhania peňazí. Veríme, že sa dohodneme a spolupráca bude naďalej pokračovať. Urobíme všetko preto, aby rýchla zdravotná pomoc z Giraltoviec neodišla.“

Za rozhovor ďakuje....

Viete, že ...

- Gymnázium Giraltovce je jednou zo siedmich škôl Prešovského kraja, ktoré získali od MŠ SR podporu v projekte „Otvorená škola“ vo výške 151 000 Sk. Táto finančná čiastka bude použitá na modernizáciu učebne fyziky.
- Koncom septembra sa konečne hubári začali vracat' domov s plnými košíkmi húb. Rástli červenáky i dubáky, v celých hniezdach sa objavili aj kozáky. Všetky utešené, zdravé , ako namaľované. Prišlo nám aj slniečko, ktoré v babom lete rozdávalo štedro svoje lúče a pomáhalo sušiť huby na zimu. Druhá dekáda sa však vyznačovala skôr premenlivosťou, začali nočné mrazy a dni, hoci slnečné, menej hriali. A potom nám z rôznych kútov Slovenska začali chodiť správy o nástupe zimy. V závere mesiaca sme si užili aj bohaté zrážky.
- Do krásy sa nám vystrojila obradná sieň MsÚ. Dostala novú dlažbu, veľmi elegantnú, pripomínajúcu koberec. Takto sa pripravovala na dôstojné prijatie početných vzácnych hostí počas Dní židovskej kultúry, ale aj na výstavu, ktorými sa 4-dňové Dni začali práve v jej priestoroch.
- Slávnostný bol vstup do činnosti Centra voľného času v tomto školskom roku. Konal sa 2. októbra vo vynovených priestoroch areálu CVČ, kde na tribúne vystúpili populárni speváci SUPER STAR Maťo Koreň a Barbara Balúchová. O zábavu a veselú náladu sa perfektne postaral pán Nodžák, alias Majster N, ktorý vo svojom známom kostýme a parochni celé popoludnie zabával detské i dospelé publikum. K prítomným sa na úvod prihovril primátor mesta Ján Rubis, prítomní boli aj hostia zo Svidníka a Poľska. Otvorenia záujmovej činnosti sa zúčastnili aj členovia zo ZŠ - Kračúnovce, Želmanovce so svojimi učiteľmi a študenti stredných škôl v meste. Majster N potom svojím vystúpením potešil aj deti v DSS.
- Aj realizácia dobrých myšlienok niekedy so sebou prináša problém. A tak rozširovanie cesty smerom na Svidník viedlo k zrušeniu chodníka, ktorý zabezpečoval bezpečný presun občanov, najmä detí, z tzv. družstevných bytoviek do mesta a do školy. Obyvatelia týchto blokov sa obávajú o bezpečnosť svojich detí. Pri frekvencii áut na našich cestách sa tomu ani nemôžeme diviť. Mesto by malo nájsť spôsob, ako tieto deti bezpečne dopraviť do školy a zo školy, kým sa nezrealizuje výstavba nového chodníka.
- V októbri sa pokračovalo v úpravách mesta, aby v dôstojnom šate prijalo početných hostí. Vykosili sa trávniky, kvetinové záhony sa zabezpečili krásnymi veľkokvetými sirôtkami. Budova mestského úradu sa zmenila na nepoznanie. Najprv ju zateplili, potom dostala aj nový dvojfarebný kabát. Ako obyčajne, každému sa nemôžete zapáčiť. A tak aj tmavšia farba fasády vyvolala u viacerých ľudí kritiku. Nášmu MsÚ

však želáme, aby si občania veľmi rýchlo zvykli na jeho novú podobu, ktorá je určite dôstojnejšia, ako tá predtým.

- Aj interiér MsÚ prešiel mnohými menšími úpravami, nanovo natreté obklady v obradnej sieni, vynovené dvere i čelná stena vo vestibule dodali priestorom slávnostný výzor. K tomu nový koberec a krásne kvety zintímili aj priestor vstupnej haly.
- Zmenami prechádzajú aj viaceré budovy v súkromnom vlastníctve. Veľmi pekné farby si zvolila budova v ľavom krídle PD, ktorá sa očividne pripravuje na záverečnú fázu úprav. Aj budova Letiska na prízemí mení svoje zameranie. Medzi novou cukrárňou a lekárnou vzniká predajňa Ukončila sa aj fasáda tejto budovy dobre zvolenými farbami, ktoré ladia s pôvodným umelohmotným obkladom.
- Aj schody vedúce ku kostolu sa dočkali vyšpárovania a svojmu účelu začal slúžiť aj odpadkový kôš pri základnej škole, takže odpadkov na ceste podstatne ubudlo.
- Zato kórežčania márne čakajú na 1-2 lavičky, ktoré by tým starším s boľavými nohami uľahčili cestu domov. Veria však, že aj na nich príde rad.
- Problémová cesta k poliklinike sa stretla aj so sťažnosťou na MSÚ jedného z pokutovaných občanov, ktorý poukázal na množstvo zaparkovaných áut priamo pri poliklinike a zdalo sa mu to nespravodlivé, keď tam iba viezol chorú manželku. Nabudúce sa opýtame kompetentných, ako a kedy sa bude riešiť problém parkovania, lebo aj plocha na Kukorelliho ulici už zrejme nestačí. Darmo je, sme chorí, liečime sa, je nás tu stále viac starších, ktorí majú problém absolvovať túto cestu pešky, a navyše, blíži sa nám rýchlym tempom zima, čo celú situáciu ešte skomplikuje. Schádzať dolu od polikliniky, keď je cesta zľadovatená či vyjazdená dohľadka mnohými autami, nie je vôbec jednoduché. Môžem to osobne potvrdiť, chodievam totiž vždy peši. Pomohlo by aj zábradlie.
- Nespokojní sú aj noví obyvatelia rómskych domčekov nižšieho štandardu nad mestom. Po nasťahovaní v lete im najprv chýbali prípojky vody, keď si ich dali zapojiť, čakal ich ďalší problém – prípojky elektriny tiež neboli nainštalované, očakávalo sa od nich, že si ich dajú zaviesť sami, ale keďže 4500 Sk sa im zdalo priveľa, aj koncom septembra ešte svietili sviečkami. Tiež sa opýtame aj na názor druhej strany, teda mesta, keďže sú to nájomné byty v jeho vlastníctve.
- Postupovalo sa aj v prácach na mestskom cintoríne, kde bol ukončený prístupový chodník smerom do pravej časti cintorína.
- Na konci mesta, resp. na jeho začiatku, máme reštauráciu a ubytovacie zariadenie Skalný orol. Dôstojné prostredie reštaurácie i kaviarne dopĺňa komfortný apartmán, ktorý je zariadený naozaj vkusne a pohodlne. Umožňuje nám konečne prijať na pôde mesta, dôstojne ubytovať a perfektne pohostiť aj vzácných hostí s vysokými nárokmi na ubytovanie a pohostinské služby. V rámci Dní ŽK si všetci hostia pochvaľovali vysokú úroveň tohto zariadenia, kultúru obsluhy a veľmi chutné a bohaté menu.
- Naš Domov sociálnych služieb ustavične vylepšuje svoje prostredie. Tentokrát ma zaujali obrazce namaľované priamo na asfalte nádvoria stálou farbou. Chovanci ich využívajú na zahratie si klasickej škôlky, ale aj zložitejšej súťažnej hry vo dvojiciach. Pekne vyzdobenou zasadačkou plnou nových výrobkov sa chystajú osloviť aj návštevníkov v rámci Dňa otvorených dverí 25. októbra.
- Členky našej ženskej speváckej skupiny pod vedením p. Majera sa aktívne zúčastnili na viacerých festivaloch alebo príležitostných vystúpeniach. Krásu ľudovej piesne v ich podaní mohli vnímať poslucháči v Marhani, Kračúnovciach, Brezove, Svidníku, opakovane na rôznych oslavách v Giraltovciach. Najnovšie pripravujú veselý repertoár na tradičné Katarínske stretnutie organizácie ZPCCH, vystúpiť sa chystajú aj na benefičnom koncerte Spojme srdcia pre zdravie v novembri.

- Spolu s našimi hosťami Klafterovcami z Izraela som prešla židovským cintorínom. Snažili sme sa zistiť mená pochovaných, čo je niekedy ťažké, lebo na niektorých náhrobkoch sú uvedené iba ich krstné mená. Pani Klafterová mi preložila aj niektoré náhrobné nápisy. Tvorila ich zväčša úryvky z posvätných kníh
- židov – Talmudu. Napr. najbližší hrob k memoriálnemu miestu nesie nápis – „Oslávme Boha, nech zachová dušu v mieri“ a patrí El Chanánovi Ischacovi. Ťažko sa lúštili aj dátumy pochovania, sú uvedené podľa židovského kalendára hebrejskými znakmi.
- V jesenných mesiacoch sa úspešne rozbehla činnosť počítačového strediska pri mestskej knižnici. Jej členovia majú možnosť v čase od 7:30 do 19:00 pracovať na jednom z 8-ich nových moderných počítačov. Využívajú ju najmä deti, často v doprovide rodičov.
- Vysoké ceny potravín sa usilujú naši občania kompenzovať nákupmi v zahraničí. Prednedávnom v známom nákupnom centre Leluchov nakupovali členovia nášho klubu dôchodcov ozdoby a sviece na hroby, ale aj iné zásoby, samozrejmosťou sa stali aj časté nákupné zájazdy na Ukrajinu, kde sa dajú nakúpiť niektoré základné potraviny za polovičnú cenu.

Alžbeta Škurlová

ŽIJÚ MEDZI NAMI

Čo nás v živote teší? Čo nás bolí? Čo je našou prioritou, základným pilierom života? To sú otázky, ktoré si dávame pri našich zastávkach životom. Sú podstatné, formujú nás a dávajú životu ten správny obsah aj náplň. Pani ANNA PANTLIKÁŠOVÁ si tieto otázky položila tiež, často ich skloňovala vo svojej duši. Život ju učil svojim pravdám, tak ako každého z nás, učí nás aj skúša vo svojej škole života. A my? Zastaneme, premýšľame, chceme pekne prežiť svoje dni. Áno, pani ANNA PANTLIKÁŠOVÁ prežila svoje plodné dni pekne a dôstojne.

Narodila sa 22. októbra 1931 v Kurime, tam prežila svoje detstvo a mladosť. Ukončila základnú školu a meštianku navštevovala v Giraltovciach. Tu sa aj zamestnala, v roku 1947 začala pracovať na notárskom úrade ako kancelárska sila. Vždy bola šikovnou žiačkou, tak tieto úlohy života hravo zvládala. Po dvoch rokoch práce na úrade odišla vyskúšať si svoje pracovné schopnosti na úrad práce ako referentka, neskôr pracovala na školskom úrade, kde zasa mala na starosti inventár. Prešla celou škálou administratívnej práce a určite sa zdokonalila v mnohých odboroch tejto činnosti. Áno, človek dozrie svojou prácou, ona nás posúva v šikovnosti, ale aj v myslení. Práca človeka je jeho hnacím motorom, ktorý riadi loď života smerom vpred. Pani ANNA PANTLIKÁŠOVÁ to môže dosvedčiť, vždy pracovala rada a s elánom. V roku 1956 nastúpila pracovať na polikliniku, v tejto práci sa ukázal celý rozmer jej ľudskosti. Mnohí z nás sme ju tam denne vídali ako večne usmiate, dobre naladenú, ochotnú pomôcť a poradiť. Na ústave pracovala 27 rokov až do svojho dôchodku. Práca na ústave jej prinášala uspokojenie, prirodzene patrila k nemu, zaradila sa tam a všetci si ju pamätáme najviac práve z tohto zamestnania. Ona sama tvrdí, že keď niekomu nemohla pomôcť, dala aspoň radu. Pri otázke, ako vychádzala s lekármi, sa len pousmiala, dobre, veľmi dobre, znela odpoveď. V tejto práci našla svoj zenit života, robila ju rada s presvedčením, že jej práca má svoje opodstatnenie, pomáha ľuďom a tento pocit je na nezaplatenie. Človek sa cíti potrebný, užitočný, dokáže pomáhať. Takto sa buduje človek aj

jeho najbližšie okolie. No nič netrvá večne, aj ona si svoje roky odpracovala a nadišiel čas dôchodku. V roku 1983 odišla na zaslúžený odpočinok, no aj vtedy chcela byť užitočná svojej rodine, a tak pracovala ešte aj na dôchodku ako upratovačka na ČSAD.

V živote každého z nás zohráva najdôležitejšiu úlohu naša rodina a pani ANNA PANTLIKAŠOVÁ sa tiež zo všetkého najviac tešila svojim blízkym. V roku 1950 sa vydala a spolu s manželom si postavili rodinný domček, do ktorého pribudli dvaja synovia. Práve oni sa stali zlatou niťou jej života, pre nich žila, pracovala aj sa s láskou o nich starala. Život ich rodiny plynul pokojne, no tok jeho vôd narušil zlý zdravotný stav manžela, ktorý ich po ťažkej chorobe v roku 1974 opustil. V týchto ťažkých chvíľach ju nad hladinou života držala jej viera, ňou sa naplnila a práve ona jej pomohla vydržať žiaľ a zapojiť sa do života. Veď ten sa predsa neskončil, boli tu synovia, bolo pre koho žiť. Pribudla nevesta, vnuci a radosť si opäť sadla za ich stôl. Taký je náš život, ruku si podáva bolesť aj radosť. A rok 1998 sa ťažko podpísal na jej zdravotnom stave, ťažká porážka jej nedávala žiadny výber, musela sa podriaďovať, brat svoj údel osudu. Nemohla sa hýbať, chodiť, dovtedy činný, aktívny človek ostal bezvládnym, sily sa obnovovali iba veľmi pomaly, aj to iba základné funkcie. Dnes sa o ňu príkladne stará mladší syn a nevesta. Pekne povedala, že má dve ruky, syna a nevestu. Pekný ľudský vzťah dobrého spolunažívania rodiny. Váži si svoju nevestu a ona zase ju, dobre sa to počúvalo a je len dobre, ak si ľudia rozumejú, vedia si pomôcť, podať v nešťastí ruku. Je to asi pravda, život berie, ale aj dáva, berie moc, silu, dáva dobro a ľudské porozumenie. Pri návšteve v ich rodine som to cítila jasne a zreteľne.

Pani ANNA PANTLIKAŠOVÁ pracovala rada a veľa, celý život bola uznávanou gazdinkou, ktorá vedela šikovne zastatť všetky domáce práce. Dom, záhrada len tak kvitli pod jej starostlivou rukou. Známa je aj svojimi vianočnými obličkami, ľudia si ich od nej veľmi radi kupovali pre ich výbornú chuť. Dnes žezlo chytil do rúk mladší syn a veru, nedá sa zahanbiť, to môžem po svojej návšteve u nich doma dosvedčiť. V závere jej prajem veľa síl a chuti do ďalších rokov života, nech ju chráni Božia ruka, ktorej zverila svoj život.

Anna Mitaľová

DNI ŽIDOVSKÉJ KULTÚRY V NAŠOM MESTE

15. október bol pre mnohých ľudí obyčajným dňom. Pre nás Gíraltovčanov sa však stal dňom návratu pamäti. V tento deň sa u nás začal 4-dňový cyklus Dní židovskej kultúry, ktorými vyvrcholila prvá etapa obnovy židovského cintorína v našom meste. Mesto dôstojne vívalo tento svoj sviatok, stihla sa obnoviť fasáda MsÚ, upraviť vnútorné priestory – najmä obradnú sieň, nezabudlo sa ani na kvetinové záhony, plagáty, žilo sa v očakávaní príchodu vzácných hostí a umelcov.

Dni židovskej kultúry sa začali vernisážou výstavy výtvarníka – fotografa Pavla Mariu Smejkalu v obradnej sieni MsÚ.

Otvoril ju Mgr. Peter Kimák-Fejko svojím úvodným slovom, po ňom zaznela skladba pre violončelo v podaní Katky Zajacovej a umelecké slovo v podaní Božidary Turzonovovej. Početní návštevníci si potom prezreli fotografie, na ktorých známe osobnosti z oblasti vedy, literatúry, a umenia prepožičali svoje tváre väzňom z koncentračných táborov. Skvelý nápad

autora vyprovokoval každého súdneho človeka k zamysleniu: aj oni, aj ty sám by si sa mohol ocitnúť v rovnako strašnej situácii, nikdy nemôžeš vedieť, či v nejakej šialenej hlave neskrsne nápad, na základe ktorého začnú premyslene likvidovať komunitu, ku ktorej patríš práve ty.

Po vernisáži sa výstavy pod názvom STARS sa prítomní presunuli do zasadacej siene MsÚ, kde po slávnostnom príhovore primátora mesta J. Rubisa a spontánnom príhovore Prof. Pavla Mešťana odznelo hudobno-literárne pásmo Jiřího Langra Devět bran. Priblížilo prítomným život prostých Židov-Chasidov z oblasti nám zemepisne blízkej – Zakarpatskej Ukrajiny a východ. Poľska. Dojímavé i humorné príbehy z ich skromného života vyvrcholili spomienkami autora na holokaust, ktorým boli kruto postihnuté najmä tieto oblasti.

Obe bratislavské herečky – Božidara Turzonovová i Viera Strnisková spolu s hudobným doprovodom člena známeho bratislavského KLEZMER BAND-u očarili prítomných Giraltovcov svojím profesionálnym výkonom, ale aj svojou srdečnou bezprostrednosťou počas recepcie v priestoroch Kultúrneho domu. Pochutnali si aj na našej povestnej mačanke, veľmi im chutila a vypýtali si aj recept. V rozhovore s nimi sme sa viacerí zhodli, že na Slovensku je, žiaľ, málo priestoru pre ozajstnú kultúru, ten postupne zaplňa brak a pochybné celebrity. Umelkyniam sa u nás veľmi páčilo a prisľúbili, že si do budúceho roku, kedy sa ráta s ukončením obnovy židovského cintorína, opäť nájdú cestu do nášho mesta s novým programom, ktorý si špeciálne pre nás pripravia. Bolo nám ľúto, že sa nemôžu zúčastniť na slávnostnej akadémii na druhý deň, pani Božidara však mala pred sebou divadelné predstavenie na scéne Divadla P.O. Hviezdoslava. Krásnou a dojímavou bodkou za prvým večerom bolo vystúpenie MUDr. Jozefa Deutscha, ktorý ním vzdal hold svojim už nežijúcim rodičom, ktorí tiež prešli vlnou holokaustu, podarilo sa im prežiť a mať silu ďalej žiť v našom meste ako obľúbení a vážení občania.

16. október patril v dopoludňajších hodinách vzácnemu hosťovi Dní ŽK Ing. Gabrielovi Lánovi, rodákovi z nášho mesta, ktorý prišiel z ďalekého izraelského Tel Avivu, aby sa na nich zúčastnil. Študenti nášho gymnázia i deviataci ZŠ zaplnili zasadačku MsÚ a pozorne počúvali rozprávanie vzácného rodáka, ktorý pred 55 rokmi odišiel z nášho mesta, má však stále živé spomienky na detstvo i mladosť.

Mladí sa pýtali, ich otázky boli veľmi výstižné a hostia ocenili ich originalitu. Otvorene odpovedali na všetky zvedavé otázky, podľa prof. Mešťana, ktorý bol tiež prítomný na besede, preňho žiadna otázka nie je tabu, mladí majú právo sa pýtať, tí starší zasa povinnosť odpovedať, ako to bolo, a pomôcť orientovať sa mladým v tomto zložitom svete.

Pre večer druhého dňa sa mi len ťažko hľadajú tie správne prívlastky. Slávnostná akadémia v podaní študentov gymnázia pod vedením Dr. Blanky Vaľovskej a Mgr. Alice Pivovarnikovej a žiakov a učiteľov ZUŠ bola jednoducho skvelá, perfektná. Ale na to sme už my Giraltovcovia zvyknutí. Už akosi samozrejme prijímame ich perfektné vystúpenia na rôznych mestských oslavách a zabúdame, koľko práce, ale aj dobrých nápadov sa za nimi skrýva. A tak za všetkých Giraltovcov veľké ĎAKUJEME.

Nadšení a dojatí boli aj hostia večera Ing. Gabriel Lána a Prof. Mešťan, ktorí v superlatívoch hodnotili výkony našich mladých recitátorov i hudobníkov aj výkon nášho orchestra a zboru pod vedením p. B. Hangónyiho, ktorí nás potešili predvedením Zboru Židov z opery Nabucco. Vieme už aj, čo je standing ovation, vynikajúce výkony dokážeme už oceniť aj aplausom postojačky

Tretí večer Dní ŽK sľuboval krásne hudobné zážitky. Keď sa povie židovská pieseň, väčšina z nás si predstaví smutné tóny nekonečného žiaľu. Koncert piesní, ktoré zazneli v našej mestskej zasadacej sieni, nás však presvedčil o opak. Plnokrvná hudba známeho slovenského skladateľa Igora Bázlika a k tomu vtipné, temperamentné, veľmi melodické a zároveň plné rytmu piesne v podaní interpretov Ervína Schonhausera a si našli aj v Giraltovcoviach vďačné a nadšené publikum, ako pri rozlúčkovej piesni Heveinu shalom aleichen skonštatoval p. Ervín Schonhauser, ktorý nás navyše očaril svojou

bezprostrednosťou. Piesne zneli v jazyku jidiš, ivrit, v hebrejčine i v nemčine a doplnili poslucháčom svet Chasidov, o ktorom počúvali v prvý večer Dní ŽK, o ich hudbu, keďže väčšina piesní pochádza práve z kraja nám veľmi blízkeho.

Koncert obohatili svojou účasťou aj ďalší vzácní hostia, potomkovia rodiny Klafferovcov z Giraltovciev i ďalší rodáci, ale potešila aj bohatá účasť Giraltovcianov i prítomnosť ľudí z okolitých obcí a miest.

Predpoludnie posledného dňa patrilo návštevam. Na pôdu Domova sociálnych služieb zavítali hostia z ďalekého Izraela a čakala ich tu v príjemnom, tradične pohostinnom prostredí zasadačky prezentácia činnosti DSS za uplynulých 45 rokov. Hostia si potom v sprievode riad. DSS pani Slávky Vojčekovej a jej tímu spolupracovníkov prezreli priestory ubytovacie, výchovno-vzdelávacie i terapeutické. Obdivovali čistotu a mimoriadne vkusnú úpravu celého prostredia, komfortné ubytovanie klientov i výrobky, ktoré tvorili súčasť výstavy v zasadačke. Ich zápis do kroniky v závere návštevy vyjadril obdiv i úctu všetkým pracovníkom, Ing. Lána sa konštatoval, že si odnáša tie najhlbšie dojmy práve z tohto prostredia, ktoré svedčí o humanite našej spoločnosti, ktorá sa s láskou a maximálnou pozornosťou stará aj o ťažko postihnuté deti.

A potom už príchod ďalších vzácných hostí – veľvyslanca Poľskej republiky pána Vrzcholaského, príchod pani Evy Bäckerovej so skupinou slovenských i poľských ukryvaných detí počas holokaustu. Dnes sú to už ľudia, ktorých čas vyzdobil vráskami i šedinami, ale radi prišli na znovuvysvätenie židovského cintorína, ktoré uskutočnil hlavný židovský rabín na Slovensku pán Jossi Steiner.

Dôstojným vyvrcholením Dní venovaných židovskej kultúre bolo štvrtkové popoludnie. V priestore obnovovaného židovského cintorína sa stretli Giraltovcania spolu so vzácnymi hosťami- rodákmi z Izraela, poľským veľvyslancom, predsedníčkou Zväzu skrývaných detí na Slovensku Dr. Evou Bäckerovou, poslancami VÚC i nášho mestského zastupiteľstva, hosťami z Poľska, ktorí tvorili skupinu p. Bäckerovej, predsedom Zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku a ďalšími. Po úvodnom slove Mgr. Kimák-Fejka sa prítomným prihovril primátor mesta Ján Rubis, ktorý opätovne pripomenul myšlienku „Kedykoľvek si živí spomenú na mŕtvych, mŕtvi v raji sa radujú.“ Zdôraznil, že uplynulé dni boli pre nás Giraltovcianov naším putovaním za pamäťou, ktoré nie je ľahké ani jednoduché. Musíme i chceme si totiž pripomínať dni spreď desiatok rokov, počas ktorých bolo našim židovským spolurodákom tak veľmi ublížené. Vyslovil nádej, že sa tento cintorín stane mostom, ktorý privedie tých, ktorí ešte žijú alebo ich potomkov do nášho mesta a nájdú v sebe silu na návrat do krutej minulosti, ale aj silu a schopnosť odpúšťať. Pripomenul tiež prítomným, že osud nášho malého životného priestoru je v našich rukách a iba na nás záleží, či ho naplníme dobrom, alebo sa budeme mlčky prizerať, ako v ňom víťazí zlo.

Na židovských cintorínoch nezdobia hroby kvety. Na znak piety a úcty tu príbuzní a priatelia kladú malý kamienok. Ten položil za všetkých na memoriálne miesto v závere svojho prejavu primátor mesta.

Znovuvysvätením pietneho miesta bola ukončená prvá fáza obnovy nášho židovského cintorína. Uskutočnil ho hlavný židovský rabín na Slovensku p. Steiner, ktorý sa prítomným najprv prihovril krátkou rečou. Vyslovil svoju radosť, vďačnosť i dojatie nad našim činom obnovy a návratu pamäti. Potom v slovenčine i hebrejčine prečítal dojímavé Šalamúnove verše, po nich opäť v oboch jazykoch zaznela modlitba za mŕtvych. Slová Prof. Pavla Mešťana doplnili dojímavú atmosféru štvrtkového popoludnia. Prítomný bol aj autor výtvarného projektu- významný architekt z Bratislavy Ing. Milan Veselý.

Svoju úctu k zosnulým potom vyjadrili všetci prítomní položením malého spomienkového kamienka na memoriálne miesto.

Popoludnie pokračovalo reprízou slávnostnej akadémie, ktorú pripravili žiaci ZUŠ a študenti gymnázia, vo veľkej sále kultúrneho domu.

Slová vďaky a obdivu potom zneli počas slávnostnej recepcie na adresu organizátorov i študentov, žiakov a učiteľov oboch škôl. Ich účinkovanie hodnotili hostia v superlatívoch a prirovnávali ho k výkonu profesionálov. Dôkazom toho, že to neboli iba obligátne prázdne slová, je pozvanie účinkujúcich do Popradu, kde sa v marci každoročne konajú celoslovenské spomienkové dni na začiatok holokaustu na Slovensku.

Početnému tímu ľudí, ktorí realizovali tieto štyri Dni židovskej kultúry, sa potom poďakoval aj Mgr. Peter Kimák- Fejko, autor myšlienky obnovy židovského cintorína. Svoju vďaku myšlienke i jej uskutočneniu vyjadril aj poľský veľvyslanec na Slovensku p. Vzrochalski.

Mesto má svoje sviatočné dni i svoje dni všedné. A hoci októbrový pondelok až štvrtok 15.-18. patrili medzi dni obyčajné, pre nás Giraltovčanov sa stali príležitosťou, aby sme premýšľali o svojej minulosti, prítomnosti, ale aj o smere, ktorým chceme kráčať a akými skutkami chceme naplniť náš čas tu na Zemi. Uplynulé dni potvrdili, že ideme správnym smerom.

Alžbeta Škurlová

Mlad' vo svete

Prvé roky boli ťažšie, zvíťazila snaha získať väčší rozhľad, okúsiť aj iné hodnoty. Toto všetko sa jej splnilo, neľutuje, že sa tak rozhodla, získala nových priateľov, zatiaľ tam ostáva.

Klárka Kristiňaková (Bardejovská ul.), naša žiačka, študentka, zdravotná sestra, skrátka, naša rodáčka.

Áno, reč je o Klárke, ktorá už pekných pár rokov zakúša život v cudzine, v rôznych situáciách a na rôznych postoch. Podobne ako mnohí z jej rovesníkov. Rozdiel je len ten, že teraz a najdlhšie žije v Holandsku a je prvou, ktorá nám cez svoje skúsenosti priblíži život von prežitý v tejto krajine a súčasne poskytne informácie, ktoré možno poslúžia ďalším.

Po absolvovaní našich domácich škôl pokračovala nadstavbovým štúdiom s kvalifikáciou zdravotnej sestry. Byť práve ňou alebo ináč, pracovať v zdravotníctve, bolo jej túžbou, ale aj skúsiť zahraničie a pracovať tam. Bola to Praha s dvojročným pobytom a prácou zdravotnej sestry. Nasledovalo Nemecko – Mníchov ako opatrovatelka rodine filipínskych manželov. Nasledoval návrat, ale do Brna, znova ako zdravotná sestra v nemocnici na odd. plastickej chirurgie. Aj keď obidve pôsobiská boli v Čechách, predsa pociťovala rozdiely a porovnala ich. Prísnejšia, dôslednejšia pracovná morálka, požadovaná zodpovednosť, ale aj ľudia prístupnejší, viac blízki Slovákom práve na Morave v Brne.

Cesty osudu sú naozaj nevyspytateľné. Navonok drobné náhody, kombinácie nasmerujú človeka aj tam, kde nikdy nepredpokladal. Presne toto platí aj o Klárke. Cez priateľku v Prahe a jej priateľa v Holandsku najprv poslúžili len fotografie na zoznámenie sa s terajším priateľom, potom návšteva - dovolenka u priateľky v Holandsku, až rozhodnutie pracovať tam. Nové miesto si vybavovala cez agentúru ešte počas pobytu v Brne. V rodine s tromi deťmi, 2, 4, 6 rokov ako opatrovatelka v trvaní jedného roka, po uplynutí ktorého sa rodina snažila predĺžiť jej pobyt v rodine aj naďalej. Bola už v poradí priatou opatrovatelkou a konečne aj oni mali šťastie na ňu a snažili sa si ju ponechať.

Boli to ťažké prechody z jednej mentality do druhej, rôzne podmienky, priznáva Klárka. Ale chcela byť hlavne sebestačná a samostatná.

A jej postrehy, poznatky z rodín a vôbec ich fungovanie? Muž je tým, ktorý rodinu zabezpečuje, pracuje. Ženy ostávajú doma: V minulosti to platilo úplne, dnes prevažne v kresťanských rodinách. Súčasnú ženu sú už viac emancipované. Aj v jej rodine bola žena 3 dni v týždni v práci. V holandských rodinách je bežné vychovávať tri deti. Dôležité je dodať, že ženy chcú a aj rodia doma, za pomoci pôrodnej asistentky. Len pri vyskytnutí sa problému nasleduje nemocnica. Nemajú z pôrodu strach. Týždeň po pôrode poisťovňa hradí prácu

opatrovatelke, ktorá sa postará o rodičku aj ostatné deti a ďalšie služby. Aj manžel má nárok na voľno, najmenej tri dni. Holanďania sú veľmi sociálne a rodinnne založení. Prevláda veľmi priateľský vzťah medzi členmi rodiny. Určitá voľnosť vo výchove detí, ale aj veľká zodpovednosť – najstaršie z detí plní doslova úlohy dané rodičmi vo vzťahu k mladším súrodencom. Klárka ako au-pair mala víkendy voľné. Zaujímavé bolo aj dorozumievanie sa s deťmi. Najprv anglicky, postupne sa učila a zoznamovala s ich jazykom. Cudzie jazyky sa naplno učia deti od 13 rokov, ale ich základy dostávajú už oveľa skôr. Zo svetových jazykov preferovaný jazyk anglický. Voči nemeckému cítiť akúsi averziu, súvisí to ešte z 2. svet. vojny, ak chcela jazykovo obstať, musela aj Klárka absolvovať 1. a 2. štátnu jazykovú skúšku z holandského jazyka. Poslúžili jej a tiež ich mohla aj využiť vedomosti z ruštiny získané na gymnáziu.

Ďalšia zmena v jej živote a podstatná nastala, keď začala pracovať vo firme zaoberajúcej sa exportom áut. Firma patrí jej priateľovi a jeho spoločníkovi, úspešne funguje už 18. rokov. Práve tam využila aj svoje vedomosti z ruštiny. / Pokračovanie nabadúce./

M. Gazdičová

H L A D E N I E D U Š Í

A N N A M I T A Ľ O V Á

SLOVO NA CESTU

Náš život má často podobu pokojne plynúcej rieky a my ho prežívame bez toho, aby sme sa hlbšie zamýšľali nad naším poslaním tu na Zemi. Niekedy sa však pokojnému prúdu postaví do cesty balvan starostí a my zastaneme a premýšľame. Ak máme šťastie, stávame sa poslami Slova, prijímame úlohu jeho sprostredkovateľov.

Podobnú úlohu ochotne prijala a s láskou a pokorou ju uviedla do života autorka Anna Mital'ová a výsledkom jej snaženia je táto útlá knižka kratších či dlhších zamyslení, ktoré predkladá čitateľom ako svoju literárnu prvotinu.

Do logického sledu tu zoskupila úvahy o rôznych podobách lásky i múdrosti, o vzájomných vzťahoch ľudí, o pravde a spravodlivosti, o hľadaní cesty k dobru a k nádeji pre ľudstvo. Svojim čitateľom kladie mnohé otázky a snaží sa ich priviesť k odpovediam na ne prostredníctvom Písma svätého, ktoré vníma ako zdroj pravdy a svetla, ktoré by malo osvetľovať naše putovanie životom.

Vo svojich zamysleniach o prírode, o úsekoch dňa nachádza paralely s ľudským osudom, ktorý má tiež svoj jar i zimu, ráno i večer.

V Biblii nachádza prameň poznania i odpovedí na nástojčivé otázky, ktoré nám dnešný svet plný rozporov kladie do cesty.

Svojou knižkou chce osloviť tých, ktorí potrebujú „pohladenie duše“, žijú v neistote a obavách o zajtrajšok a hľadajú správnu životnú orientáciu.

Autorka má ambíciu poskytnúť prostredníctvom svojich príbehov kompas hľadajúcim.

Verí, že si jej slová nájdú cestu k ľudským srdciam, že budú tým správnym hladením ubolenej duše.

Osudy kníh bývajú rôzne. Želajme spolu našej rodáčke pani Anne Mital'ovej, aby jej posolstvo našlo svojho adresáta, aby jej knižka našla čitateľov, ktorí si aj jej prostredníctvom nájdú útechu vo chvíľach hľadania.

Mgr. Alžbeta Škurlová

Túto knihu si môžete kúpiť v Mestskej knižnici v sume 50 Sk.-

HLADENIE DUŠÍ

SKÚŠKA ŽIVOTA

Skúšky života. Božie nástrahy. Koľko ich je? Veľa. Priveľa. Prichádzajú náhle, nečakane. Nepočítame s nimi. Ale ony na nás čakajú, číhajú všade. Svet je nimi preplnený. Dobré o nich vieme, no vo svojich plánoch s nimi nerátame, nehodia sa nám. Tak ich jednoducho neberieme do úvahy, neplánujeme ich do svojho života. Naivne si myslíme, že sme výnimoční, nás sa to netýka, nám sa to nemôže stať! Iným áno. Ale nám? To hádam nie! Ale prekvapenie príde, zastávka nastane. Naša skúška života je tu! Čo teraz? Naše reakcie sú zmätené. Nie. To predsa nie je možné! Ja nie! Mňa sa to netýka. No realita je tvrdá, nemenná. Zatlne svoj meč presne do nášho srdca. A ono zranené krváca, spomalí svoj tep, zmenší vibráciu. Všetko okolo nás sa spomalí, zmení. Aj vzduch oťáže. Prestaneme bojovať, brániť sa. Pomaly, úplne pomaličky, po dúškoch si pripúšťame realitu.

Všetkých nás život zastaví, Pán nás osloví, nezabudne na nikoho! Dnes mňa a zajtra teba podrobí svojej skúške. A ver, nebude posledná! Osloví priamo, veľkou ranou a hneď sa opýta? Čo teraz? Ukáž sa, človeče, otvor srdce, otvor vnútro! Dokáž sa! Taká je reč nášho Pána pri nárazoch života. A my? Tápeme. Zúfame si. Sme bezradní. Hľadáme východiská. Ešte sme nepochopili, že žiadne nie sú. A ony skutočne, nie sú. Nie sú nám tu na zemi dostupné. A nebesá, tie sú vysoko. Tam sa nám nechce siahnuť. Čakáme. Trpíme. Pomaly, veľmi pomaličky sa zmierujeme, utrpenie dosiahlo dno, niet ďalej kam padnúť. Hľadáme hore a hľadáme teplé lúče ľudského porozumenia. A ony k nám začnú prúdiť mocným prúdom lásky, ktorú Otec vložil do človeka, múdro tam zakódoval prirodzené dobro. A ľudia radi otvoria jeho tok pri ťažkých poraneniach blízkych. Vďačne ho poskytnú. Človek sa pomaly vyrovná, zmúdreje, zväžnie. Na tvári pribudne vráska, v srdci zárez a oči stratia z lesku, no vnútro bude bohatšie prežitou bolesťou. Čím väčšia rana v srdci, tým bohatšia a širšia je duša človeka.

A ona pochopí, akou cestou sa treba uberať. Cestou hľadania hore. Upriem svoj zrak k nebesám. Preniesť svoje trápenie, svoju skúšku života pred tvár Pána. S ním sa rozdeliť a on, milovaný Otec, dopustí, ale neopustí. Vystrie ruku, mocne nás chytí a vráti stratený raj. Vráti ho v inej podobe, krajšej, zatiaľ nepoznanej, duchovnejšej. Dostane sa nám poučenia, iného rozmeru života. Pochopíme, že skúšky musia prísť, naša bolesť bude odmenená

chlebom dobroty, vykličí v nás semeno lásky, Kristovej lásky. On trpel za nás, dobrovoľne. Aj my musíme obstať vo svojich skúškach života, učia nás kráčať v jeho šľapajach.

Anna Mitaľová

Dobrá skúsenosť

Každoročne, už po niekoľko rokov, zapájajú vyučujúci telesnej výchovy študentov nášho gymnázia, okrem mnohých iných športových súťaží, aj do súťaže jednotlivcov a družstiev v cezpoľnom behu.

Po septembrovom školskom kole, do ktorého sa zapojili všetky triedy, rovnako dievčatá, ako chlapci, som spolu s ďalšími študentmi reprezentovala naše gymnázium v okresnom kole v súťaži dorasteniek vo Svidníku. Bola to pre mňa nová a vcelku príjemná skúsenosť, odhliadnuc od príliš dlhého čakania na otvorenie a takisto príliš dlhého čakania na vyhodnotenie. Oplatilo sa. Naše družstvo dorasteniek sa umiestnilo na 1. mieste, ja sama som skončila na 3. mieste z 15 súťažiacich. Vďaka týmto úspechom sme postúpili do krajského kola v Starej Ľubovni, ktoré sa konalo 9. októbra 2007 a kde sa stretla silná konkurencia. Účastníkmi boli nielen žiaci gymnázií, ale aj športových škôl, súkromných škôl a cirkevných gymnázií. Našimi najúspešnejšími boli chlapci – Lukáš Mitaľ, Stanislav Motýľ a Patrik Pankuch, ktorí v kategórii „Chlapci ZŠ“, z počtu 12 zúčastnených, obsadili 4. miesto, ako aj chlapci Ján Čabala, Stanislav Pankuch a Ján Čorba, ktorí v kategórii „Chlapci SŠ“, v ktorej súťažilo 11 škôl, obsadili taktiež 4. miesto.

Za všetky naše športové úspechy vdáčíme našim dlhoročným učiteľom telesnej výchovy – PaedDr. Štefanovi Bačkayovi a Mgr. Viere Čížekovej.

Ivana Rubisová, sexta
Gymnázium Giraltovce

PREDNESY IVANY RUBISOVEJ

Študenti našej školy bodujú na všetkých frontoch!

Ich snaženie sa mení na veľké úspechy, ktoré im, ale aj nášmu gymnáziu robia skvelé meno. Nie je to tak dávno, čo sextánka Ivana Rubisová úspešne reprezentovala školu v olympiáde z biológie, a opäť si vylepšila svoj profil, tentokrát o víťazstvá v súťaži Hviezdoslavov Kubín.

Môžeš nám svoje úspechy priblížiť?

Z okresného kola súťaže Hviezdoslavov Kubín som postúpila do krajského, kde som zvíťazila. Tam sa vlastne začala moja cesta do Dolného Kubína.

Konkurencia bola tvrdá?

Bola to celoslovenská súťažná prehliadka, teda neboli víťazi a porazení. Všetci zúčastnení boli ohodnotení.

Čo sa týka ostatných recitátorov, bola to skutočná špička.

V akých kategóriách sa súťažilo?

Súťažili sme v piatich kategóriách, ktoré boli diferencované podľa ročníkov. Ďalej sa to ešte delilo na základe prednášaného textu na poéziu a prózu.

S čím si vystúpila ty?

Recitovala som poéziu, montáž básní pod názvom „Stromy“ od Jacquesa Preverta zo zbierky Posledné nahé lásky.

Čím ťa oslovila táto ukážka?

Je to o vyvíjajúcom sa vzťahu človeka k prírode – od veku dieťaťa, až po vek dospelého človeka. Povedala by som, že je to aktuálna téma. K problematike životného prostredia sa v dnešnej dobe ľudia správajú dosť nerozumné a toto dielo vie prehovoriť do duše.

Ako vyzerala tvoja príprava?

Veľa čítania a rozoberania textu. Nebol ľahký, ale ak chce mať človek úspech, treba občas latku postaviť vysoko.

Určite si sa nepripravovala sama.

Jasné, že nie. Pani profesorka Vaľovská mi venovala množstvo času. Bez kritiky a usmernenia by som určite nebola v Dolnom Kubíne. Vďačím jej za veľa.

A ten Kubín ste si určite obe užili.

Samozrejme áno, videla som mnohé tváre interpretácie umeleckého textu a po prvýkrát som mala možnosť vidieť takú formu divadla, akou sú malé javiskové formy. Oslovili ma predovšetkým nápaditosťou, kreatívnosťou, dokonca až do takej miery, že som začala uvažovať o tom, že by som sa tomu chcela v budúcnosti venovať.

Čo ste vlastne robili celý čas?

Keď sme sa „zložili“ v hoteli a trochu sa rozhliadli, čakalo nás veľmi zaujímavé bábkové predstavenie Divný Janko a Panna, s ktorým vystúpili študenti Katedry bábkarskej tvorby Divadelnej fakulty VŠMÚ v Bratislave.

A program druhého dňa?

Tam sa už asi všetci sústredili na prednášanie. V hoteli bolo ticho, možno vládla trochu nervóznejšia atmosféra, možno len oddych. Na samotnom vystúpení sa potom súťažiaci ukázali v najlepšej forme. Ďalej bol v programe rozbor výkonov a diskusia s členmi poroty.

Určite neľutuješ dni strávené v Dolnom Kubíne.

To nie. Som rada, že som tam, bola aj keď len tak krátko. Veď nie každému sa podarí recitovať v celoštátnom kole Hviezdoslavovho Kubína.

Budeš sa tomu venovať aj v budúcnosti?

Samozrejme, keď sa mi v tom začalo dariť.

Ďakujem za rozhovor!

Juraj Pohlod, 4. A
Gymnázium Gíraltovce

„To nemožno opísať ...“, ale priblížiť áno

Môže si súčasný mladý človek vytvoriť obraz o tom, čo znamenali deportácie Židov do koncentračných táborov? Čiastočne áno, väčšinou však nemáme ani predstavu o hrôzach, ktoré s tým boli spojené. Preto sa o týchto veciach hovorí len veľmi ťažko. Pomaly na ne padá aj tieň zabudnutia. Sú však veci, na ktoré sa ľuďom nepatrí zabudnúť len z jedného prostého dôvodu – aby sa už nikdy viac nezopakovali.

Dňa 16.10.2007 sa v sále MsKS v Gíraltovciach uskutočnilo hudobno – literárne pásmo študentov Gymnázia a Základnej umeleckej školy v Gíraltovciach. Do posledného miesta zaplnená sála Domu kultúry nasiakla melanchóliou, smútkom, ale aj povzbudivými slovami. Hodinu a pol trvajúci program, venovaný histórii židovského národa a tiež téme holocaustu, uviedol pán Kimák, riaditeľ Špeciálnej školy v Gíraltovciach. Bývalí študenti nášho gymnázia, Mgr. Štefan Socha a Mgr. Adrián Eštok nás poučili o histórii a živote židovskej komunity v Hanušovciach nad Topľou a v Gíraltovciach. Na prítomných silne zapôsobilo pásmo pod názvom Osvienčim zostavené z básní židovských autorov, ktorí prežili holocaust. V závere vystúpil riaditeľ Múzea židovskej kultúry v Bratislave univerzitný profesor pán Pavol Mešťan, ktorý vyjadril hlboké dojatie nad tým, s akým záujmom sa v súvislosti s touto problematikou v Gíraltovciach stretol. Zdôraznil, že napriek tomu, že „Osvienčim sa dá len veľmi ťažko opísať“, nám sa ho podarilo priblížiť veľmi presvedčivo a emotívne. Záverečné standig ovation rozhodlo o zopakovaní vystúpenia, čo svedčí o zodpovednom prístupe a profesionálnom vedení PhDr. Blanky Vaľovskej, Mgr. Alice Pivovarníkovej a Ing. Ingrid Meščanovej. Spevácky zbor a orchester členov ZUŠ pod vedením pána Petra Zajaca a pani Ivety Zajacovej túto akadémiu doslova vyšperkovali.

Deportácia Židov je jedna z kapitol ľudských dejín, ktoré musia ostať navždy zapísané v našich myšliach, aj keby sme na to chceli celkom zabudnúť. Nesmieme však, pretože dejiny nás učia. Verme, že stále budú platné slová klasika: „Sú veci, na ktoré sa jednoducho zabudnúť nedá.“

Juraj Pohlod, 4. A
Gymnázium Gíraltovce

Odteraz aj mladí II.

Po úspešnom minuloročnom projekte pre mladých aj v tomto roku pripravilo Občianske združenie Rés publica – vec verejná obdobný projekt. Pokračuje v aktivitách z roku 2006. Tieto typy projektov sú vypísané za účelom spolupráce občianskych aktivít a samosprávy. Cieľovou skupinou sú mladí ľudia.

Partnerom v projekte je mesto Giraltovce, ktoré sa podieľa finančnou čiastkou 20.000 Sk. Projekt je financovaný z prostriedkov Ministerstva školstva SR.

Tohtoročné aktivity sú zamerané najmä na skupinu mladých, ktorí pracujú v komisiách pri mestskom zastupiteľstve. Práve ich potrebujeme „odborne podkúť“, aby z nich v budúcnosti vyrástli kvalitní občania nášho mesta, zaujímaví sa o veci verejné.

Nakoľko sa proces schvaľovania projektu a podpis zmluvy nečakane predĺžil, na samotnú realizáciu aktivít nám zostali 2 mesiace.

Počas nich máme pripravené 2 vzdelávacie podujatia, vydanie novín pre verejnosť a prezentáciu činnosti mladých pred poslancami mestského zastupiteľstva.

Držme si spoločne palce.

Dušan Verčimak

člen OZ Rés publica – vec verejná

Čo priniesol mesiac

Presnejšie dva mesiace od začiatku šk.r. 2007/8. Ponúkam z množstva informácií aspoň niektoré novinky v oblasti vzdelávania aj ako inšpiráciu, týka sa to všetkých nás nielen financovaním, ale aj prepojením a spolužitím všetkých generácií od MŠ počnúc.

- Nový školský zákon by mal byť hotový koncom roka. Rozšírená výučba cudzích jazykov, na I. stupni ZŠ najviac 25 detí v triede. „Už aj v MŠ – zisťovať postoje, správanie a zručnosti detí.“ /M.Zelina/ Okrem monitoru 9/deviataci/ a celoštátnych maturít by podobné testy mali písať aj štvrtáci a menšie deti.
- Mladí slovenskí vedci sa zaradili medzi najlepších v Európe. Víťazi súťaže o najlepších mladých vedcov Slovenska obstáli aj v Európskej konferencii. Vyhrali špeciálne ceny a možnosť pobytu a praxe vo svojej oblasti v zahraničí./4 stredoškôláci/
- Kým priemerné výdavky na žiaka ZŠ až po univerzitu sú v najbohatších štátoch ročne okolo 180-tisíc korún, na Slovensku je to iba 74-tisíc. Slovensko predbehli všetci susedia V4. Tesne pred nami je Poľsko, Česko, Maďarsko so 100-tisíc korunami.
- Škola vo Valaskej má kino. Tak volajú učebňu s interaktívnou tabuľou, projektovanou domácim kinom, videom, elektronickým klavírom a knižnicou. Bez lavíc ako v skutočnom kine.
- Prešovčania majú nočnú škôlku. Od septembra môžu rodičia škôlkarov využívať jej služby. Prevádzka je v najväčšej MŠ na Sekčove.
- Desiata v škole nahrádza raňajky. Ak dieťa kvalitne raňajkuje, desiatu vlastne ani nepotrebuje. Úplne bez raňajok je podľa výskumu približne 17 detí. Podľa

lekárskych výskumov až 40 detí nekonzumuje pravidelne raňajky. Stáva sa práve desiata pre ne rozhodujúcim zdrojom energie. Buď si ju donesú nabalenú z domu, alebo kúpia v bufete. Obezita detí už od tých najmenších je alarmujúca. Výživa detí, tá správna, je dôležitá

Z učiteľských novín

- Od októbra prichádza mesačník Euroškolák pre I. st. ZŠ. S textami slovenskými a českými, s prekladovým a výkladovým slovníkom. Prejavil sa deficit v porozumení českého jazyka a časopis je práve na získanie gramotnosti v tomto jazyku. Obsah – v súlade s učebnými osnovami a ročným obdobím.
- Zlatý Amos štartuje. V týchto dňoch sa odštartoval už druhý ročník celoslovenskej ankety o najobľúbenejšieho učiteľa. Podmienky a postup s adresou je presne vysvetlený v UN č.4, celoslovenské kolo sa uskutoční 4. apríla 2008.
- Limity pre externistov. Určila ich vláda SR na svojom zasadnutí 3. októbra. Nariadenie nadobudne účinnosť 20. októbra 2007. / UN č. 4/
- Fíni nechcú mať slabých žiakov. Minister školstva Ján Mikolaj navštívil túto krajinu, absolvoval stretnutia s predstaviteľmi rôznych rezortov, navštívil gymnázium a ďalšie školy. Aj v takom štáte, ako je Fínsko, ktorého žiaci sú špičkou mnohých medzinárodných hodnotení, prebieha reforma školstva už niekoľko desiatok rokov.
- Absolventská výtvarná súťaž – zapojilo sa takmer 800 žiakov a študentov. Práce víťazov národného kola postúpia do hodnotenia v rámci EÚ v Bruseli. Víťazné dielo sa použije na propagačných materiáloch.
- Tri zlaté, 11 strieborných a 12 bronzových medailí získali naši študenti stredných v medzinárodných predmetových olympiádach v uplynulom šk. r. V súťaži družstiev 3 strieborné a 1 bronzová.
- Ruština sa vracia – nielen do módy. Výučba ruského jazyka ako jedného zo svetových jazykov, ktorý patrí medzi oficiálne rokovacie jazyky Rady Európy, je v súlade s Konceptiou výučby cudzích jazykov, ktorú prijalo MŠ.
- Učiteľské noviny sú zdrojom veľkého množstva informácií, rozpracovaných tém a poučení aj pre rodičov, ponuky a možností zapojenia sa do súťaží rôzneho druhu individuálnych i celých kolektívov, počnúc I. st. ZŠ, možností čerpania peňazí z ESF, návodov a usmernení pri vypracovaní projektov, možností študijných zahraničných pobytov pre stredoškolákov.

Z Pravdy a Učiteľských novín vybrala M. Gazdičová

ZAUJÍMAVOSTI

Za väčšinu úmrtí srdciarov môže zlý životný štýl

Smutný deň srdca pripadol na poslednú septembrovú nedeľu. Tri štvrtiny všetkých ochorení srdca a krvného obehu súvisia so životným štýlom. Slovensku patrí prvenstvo práve v počte úmrtí spôsobených srdcovo-cievnyimi ochoreniami.

Spôsobuje ich predovšetkým nedostatok pohybu, zlé stravovacie návyky, fajčenie a čoraz viac aj stres. Jedna z mnohých informácií, ktoré zazneli na kardiologickom európskom kongrese vo Viedni za účasti 25-tisíc špecialistov.

Jedna zo štúdií dokazuje – životný štýl je taký dôležitý, že bez jeho zmeny nepomôžu chorým ani lieky. Iná štúdia upozorňuje – napriek intenzívnej osвете zaostáva prevencia ochorení srdca a krvného obehu. Takmer polovica ľudí, ktorí utrpeli infarkt, totiž vôbec nevedela, že má problémy so srdcom. Spôľahlivým ukazovateľom zužovania srdcových tepien je aj ochorenie zubov – paradentóza.

Najrizikovejším merateľným faktorom zostáva vysoký krvný tlak. Írsky kardiológ Ian Graham zhrnul ukazovatele pre záchranu zdravého srdca do „kúzelnéj formulky“. Tá znie 0-3-5-140-5-3-0

0 – žiadne cigarety

3 – tri kilometre chôdze denne

5 – päť porcií ovocia alebo zeleniny

140 – maximálna hranica krvného tlaku

5 – celkový obsah cholesterolu v krvi

3 – zlého cholesterolu LDL

0 - žiadna nadváha ani cukrovka

46 – ročná talianska kardiologička, účastníčka kongresu, sa v priebehu rokovania náhle zrútila po zástave srdca a aj napriek pomoci zomrela. Svedčí to o tom, že aj najlepší špecialisti sú niekedy proti náhlym srdcovým príhodám bezmocní.

Zdroj Pravda

Môj škrečok, môj pes, môj ...

Piatak Gregor Dalecký sa teší do školy, na angličtinu si má doniesť domáce zvieratko. Naučí sa o ňom hovoriť v cudzom jazyku. „Môj škrečok nie je obyčajný, ale kráľovský. Je to ...“, volá Gregor a teší sa, ako ho predstaví spolužiakom. „Snažíme sa do vyučovania vťahovať reálny svet. Ak sa nedá ísť von, pracujeme takto v triedach,“ hovorí riaditeľka Tatranskej alternatívnej školy v Poprade. Môj škrečok, môj psík, moja andulka, ale aj zajačik či iné zvieratko. Príznačné pre deti, ktoré sa vyznávajú zo vzťahu k svojmu miláčikovi. Ak je to môj či váš, patrí teda aj nám, do našej domácnosti, rodiny a vzťah k nemu, citová väzba je prirodzená. Deťom sú najbližšie práve zvieratká, patria k sebe a prospieva to obom. Najmä dieťa tým získava, láska k zvieratku ho robí lepším, citovo bohatším. Nemôže sa stať, aby sa také dieťa niekedy aj neskôr sa dopustilo takého strašného činu, aké sme mali možnosť vidieť

v televízii. Týranie až upaľovanie mačiek muselo otriast' každým. A čo ak títo chlapci dospejú a zosilnejú, zastavia sa vôbec pred niečím?

Ale aj so zvieratkom, tým mojím, sa treba raz rozlúčiť'. Ak pri všetkej starostlivosti a láske, ktorú sme mu odovzdávali, nevládze ďalej ... Bola som takpovediac zasvätená do situácie, kedy bolo treba uľahčiť 'odchod' psovi – kamarátovi, spoločníkovi. Jožko svoje pocity, ťažké vyrovnávanie sa s realitou, zveril peru a papieru. Bola som dojatá, ale chápala som ho tak ako každý, kto už zažil čosi podobné.

9.10.2007

„ Dona, niekedy som sa k tebe nesprával dobre, odpusť mi. Ty si bola ten najkrajší pes, ktorého som videl. Keď si bola malá, tak si mi oblízala tvár, bola si veľmi zlatá. Raz som ti nechtiac privrel labku do dverí, odpusť mi, to som bol len dieťa. Dona, ľúbim ťa a zostaneš v mojom srdci naveky, Tvoj Jožko.“

- A nasledovali mená zvieratiek aj ľudí, ktorí sa tiež s Donou lúčia.

M. Gazdičová

ZÁHRADKÁRSKE OKIENKO

V novembri už všetky listnáče zhodili listie, ktorého je všade plno. Môžeme ho zhrabať a dať do kompostu, kde časom zotlie a premení sa na listovku. Začiatkom mesiaca ešte môžeme vysádzať okrasné dreviny aj ruže. Je posledná príležitosť vysadiť na záhony cibule tulipánov, hyacintov, narcisov. Neskoré výsadby je vhodné prikryť vrstvou suchého listia, aby dobre zakorenili. Cibule ľalií v novembri radšej sadiť do kvetináča a umiestniť v bezmrazovom prostredí.

V tomto čase sa stretávame s čulým ruchom všade tam, kde sa predávajú ovocné stromčeky. Väčšina druhov sa začína pripravovať na zimné obdobie. Je to najlepšie obdobie na vysádzanie, mladé stromčeky budú vďačné za čerstvý kompost. Môžeme pridať aj organické hnojivá, ako Veget, Condit alebo Vernisol. Ak vyberáme stromčeky, tak dobre urastené, zdravé. Nemali by sme kupovať stromčeky, ktoré dlhší čas ležali voľne s obnaženými koreňmi / alebo privezené putujúcim obchodníkom/.

Práce v bodoch.

Zeleninová záhrada

- chúlolistivú zeleninu chránime krytom fólie
- úpravy ťažkých pôd vápnením
- vysádzanie ovocných stromov a krov
- prerezávanie čiernych ríbezlí, malín a egrešov

Kvetinová záhrada

- skalničky, ktoré neznášajú zimnú vlhkosť, zakryjeme
- čerpadlá vyberieme z jazierka
- hrabanie a kompostovanie lístia
- vysádzanie ruží
- odber drevnatých odrezkov z kríkov

Skleníky

- vypustenie vody z potrubia
- čistenie, dezinfekcia, izolovanie proti mrazom
- vysejeme špenát a polníček

Lubomír Krupa

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Timeu Hudákovú

V mesiaci októbri oslávia svoje životné jubileá:

Andrej Sokol	50
Andrej Krúľ	50
Andrej Onděčko	50
Marta Kovaľčíková	50
Anna Švačová	50
Mária Sochová	50
Ľudmila Verčimáková	50
Schrenková Mária	55
Zajacová Mária	55
Juhas Michal	55
Gdovin František	55
Pavúk Jozef	55
Vasiľová Anna	60

Schrenk Eduard	60
Lipinská Alžbeta	70
Mihelič Ján	70
Matik Alfred	70

MANŽELSTVO UZAVRELI:

Tomáš Kecer Giraltovce	-	Mária Sukovská Hanušovce nad Topľou
---------------------------	---	--

Jozef Lovas Giraltovce	-	Ľubica Kurečajová Giraltovce
---------------------------	---	---------------------------------

Ján Gmitter Hervartov	-	Zuzana Juhová Giraltovce
--------------------------	---	-----------------------------

Ján Stričko Prosačov	-	Jana Dzurušová Giraltovce
-------------------------	---	------------------------------

Peter Bolišinga Nemcovce	-	Katarína Feňaková Giraltovce
-----------------------------	---	---------------------------------

Martin Val'ko Prešov	-	Zuzana Drabová Giraltovce
-------------------------	---	------------------------------

Marek Partila Giraltovce	-	Mária Bartošová Giraltovce
-----------------------------	---	-------------------------------

Aly Hamdy Aly El Husseiny Egypt	-	Patrícia Džalaiová Giraltovce
------------------------------------	---	----------------------------------

Milan Imre Giraltovce	-	Michaela Kočišová Giraltovce
--------------------------	---	---------------------------------

Marek Majerník Čel'ovce	-	Miroslava Švačová Giraltovce
----------------------------	---	---------------------------------

